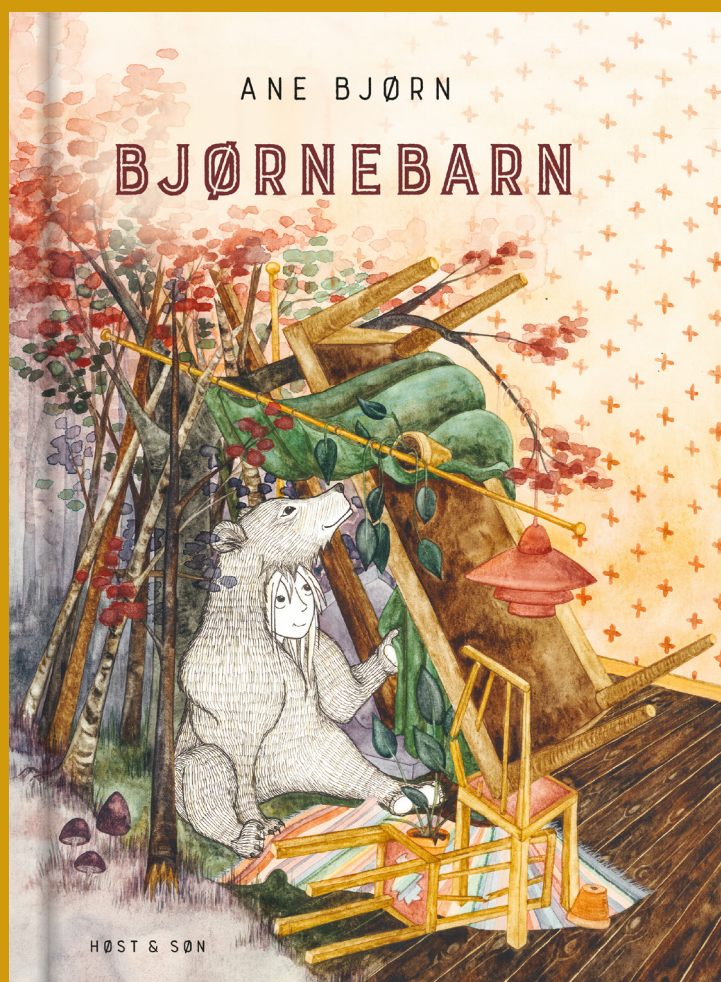

Bjørnebarn

Af Ane Bjørn
Høst og Søn 2019

Mary Fonden

Skab læseglæde

Vi anbefaler, at I arbejder med bogen over tre uger. Læsegruppen mødes to gange om ugen. Tre af gangene læser I bogen. Hver læsning er forskellig – se "Huskesedler til oplæsning" i faghæftet.

Boghæftet er til inspiration. Vær opmærksom på børnegruppens nysgerrighed og energi ift. den enkelte bog. Styrk dialogen med børnene, og lav aktiviteter, som bygger videre på deres interesser. Bogen danner afsæt for samtalen, men må aldrig være en begrænsning for dialogen.

Før I går i gang med at læse

Nogle børn har brug for at spore sig ind på bogen, inden I åbner den. Det kan I gøre, ved at de møder og bruger bogernes ord og begreber gennem sanselige aktiviteter og dialog.

- Tal om følelser, som at være vred, ked af det, bange og have ondt i maven. Hvordan har du det, når nogen fx driller, skændes, skælder ud, er sure eller vrede?
- Bjørnen er et dyr, som ofte bruges symbolsk, fx "sulten som en bjørn", "stærk som en bjørn". Tal med eleverne om disse talemåder. Hvorfor bruger man lige netop en bjørn? Hvad ville der ske, hvis man erstattede bjørn med mus, fx "sulten som en mus", "stærk som en mus"?
- Se en naturfilm om bjørne, så eleverne får en forståelse af bjørnen som et stort, vildt dyr. Alternativt kan I se Lille Nørd om bjørnen: https://www.dr.dk/drtv/episode/lille-noerd_-bjoern_53636

Sprogstrategi

Bogen er fyldt med udsagnsord i nutid. Det betyder, at bogen er fyldt med handling. Det er en god idé at arbejde eksplicit med "gøre-ordene", så eleverne erfarer, at ordene beskriver en handling, dvs. noget man kan gøre. I bogen anvendes ord som: lytter, knaser, rasler, knækker, vælter, brøler, river, smider, kaster, pusler og rigtig mange flere. Tag gerne eleverne med ud i naturen, og levendegør ordene, så skovbunden knaser, bladene rasler, pindene knækker osv.

Gode ord

De gode ord er karakteriseret ved, at de kan konkretiseres, visualiseres og/eller dramatiseres. Begynd altid med at spørge børnene, om nogen af dem kender ordet og kan fortælle eller vise, hvad det betyder. Arbejd med de gode ord i alle tre bogsamtaler. Variér ved, at børnene anden og tredje gang skiftes til at forklare ordene.

1. Brøler

Når Gro bliver til en bjørn, får hun lyst til at brøle. Får du nogle gange lyst til at brøle?

2. Drille

Det er ikke rart, når nogen driller. Har du selv prøvet at drille, eller har du prøvet at blive drillet? Hvordan har man det så i maven?

3. Hi

I bogen går Gro i hi som en bjørn i sin hule. Tal om, hvad det betyder, at bjørnen går i hi om vinteren. Kender du andre dyr, der går i hi om vinteren?

4. Imponerende

Far og mor synes ikke, at Gros hule er imponerende. Hvad tror du, imponerende betyder? Hvad kan ellers være imponerende?

5. Ødelagt

Far og mor synes, at Gro har ødelagt stuen. Har du også prøvet at komme til at ødelægge noget, selvom det ikke var med vilje?

6. Reparerer

Man kan reparere noget, der er gået i stykker, fx sokker med hul i, eller bukser med hul på knæet. I bogen reparerer Gro og Nor Nors lillesøsters bamse, som han har ødelagt, fordi han var vred på hende. Find ting, I kan reparere.

7. Skæld ud

Nogle gange skælder de voksne ud. Hvorfor gør de det? Hvordan har du det, når de voksne er sure, skælder ud eller skændes?

8. Uduelig

Mor kommer til at kalde far for uduelig, da de skændes. Hvad betyder det at være uduelig? Kommer du også nogle gange til at sige dumme ting til andre, når du er sur og vred?

9. Sød og nuttet

Nors far og mor synes, at Nors søster er "sød og nuttet". Hvad betyder det? Tal om at være jaloux. Hvorfor er det nogle gange svært at være storebror/storesøster? Måske kender nogle af eleverne den følelse.

10. Bjørnelabber

Mennesker har hænder, men dyr kan fx have poter eller labber. En hund og kat har poter, men en bjørn har labber. Smag på ordene: kattepoter og bjørnelabber. Udvid evt. samtalen til også at tale om kløer. Nogle dyr har kløer, mens andre ikke har. En hund har ingen kløer, men det har katte, ulve og bjørne. Hvad bruger de kløerne til?

11. Fosser

I slutningen af bogen fosser tårerne ned ad Gros kinder. "Foss" er et norsk ord for vandfald. Se billeder eller filmklip af et vandfald. Hvorfor bruger forfatteren det ord om Gros tårer? Hvorfor græder hun, da hun kommer hjem til far og mor igen? Tal om, at man kan græde af glæde, af sorg, af lettelse og lign.

LæseLeg derhjemme

Byg en hule, og tag et billede af den. Læg evt. billedet ind på en digital opslagstavle, som fx Padlet.

Giv en kopi af bogens illustration på side 14-15 med hjem. Opfordr børnene til at tale med mor og far om nogle af de gange, hvor det er svært at være en familie, og hvor I kommer op at skændes. Tal også om, hvordan Noah og Gro har det i *Bjørnebarn*.

Bøger jeg kender-bog

Giv hvert barn sin egen notesbog. Den kan bruges som evalueringsredskab, dialogstarter samt i overgange. Det er sjovt for børnene at se tilbage på, hvad de har læst.

1. Indsæt et lille udprint af bogforsiden
2. Giv bogen stjerner
3. Tegn en tegning

Spørgsmål til bogsamtale

1. Var der noget, du godt kunne lide i fortællingen?
2. Var der noget, du ikke kunne lide ved fortællingen?
3. Var der noget, der undrede dig?
4. Var der mønstre, du lagde mærke til? Var der noget, du kom til at tænke på, som minder om andre bøger og film?

Samtale om illustrationer

Hvis der er brug for at hjælpe samtalen på vej, kan du spørge til mere konkrete ting. Nogle børn kan have brug for at pege på bogens illustrationer som svar på spørgsmål.

- Tal med afsæt i illustrationerne om naturen i skoven. Hvordan ser der ud i skoven? Brug ord fra bogen som træstammer, buske, blade, græs, kviste, fugle og skovbund. Lever der ulve og bjørne i Danmark? Hvilke dyr lever i de danske skove?
- Se på illustrationerne, og tal om, hvordan Gro og Nor bygger huler. Har du selv prøvet at bygge en hule? Hvor var det? Hvad var den lavet af? Hvem var med?
- Se på illustrationerne på side 13-15, hvor Gro bliver til en bjørn. Hvad sker der med hende? Har du det nogle gange som Gro? Hvad gør du, når du har det sådan?
- Tøm illustrationen af Nors værelse på side 24 for ord.
- Se på illustrationerne på side 28-29, hvor far, mor og Gro bliver til en glad b(j)ørnefamilie igen. Få eleverne til at sætte ord på. Hvordan har far, mor og Gro det nu?

Skriv og tegn en bog

- Kopier billedet af Gro, der forvandler sig til en bjørn (side 13) på A4-papir. Brug den som forside til en formbog. Klips forsiden og fire tomme sider sammen øverst. Klip billedet ud gennem alle fem lag papir. Eleven har nu en formbog, der viser Gros forvandling.
- I bogen skal eleverne skrive om de gange, de selv har oplevet at blive forvandlet til en bjørn. Bogen kan bruges til at tegne og sætte ord på de svære følelser som vrede, jalousi, skæld ud, drilleri m.v.
- I kan også i samarbejde med natur/teknologi lave en fagbog/formbog om bjørne og ulve. Find et billede af en brun bjørn, og brug den som forside i en formbog. Lav en side i bogen for hver af de syv klassiske F'er: Familie (art), findested, form, farve, føde, formering og fjender.

Sætninger til at gentage

I bogen er der mange faste vendinger om følelser. Det er sproglige udtryk, som er gode at kende til og ikke mindst at kunne udtrykke. Prøv at sige sætningsemnerne i kor. I kan også forsøge at rappe, hoppe eller klappe dem, eller I kan dramatisere dem og vise med ansigtet og kroppen, hvordan man gør eller har det, når man fx har ondt i maven.

- Hænderne for ørerne
- Stop med at skændes
- Vred og ked af det
- Ondt i maven
- Klump i halsen

Brug bogen i andre fag

- Natur/teknologi: Arbejd med bjørne og ulve i natur/teknologi, så eleverne får en mere konkret forståelse af de begreber, der indgår i bogen: bjørnelabber og ulveklør, gå i hi, brøle som en bjørn, tude som en ulv, byttedyr m.v.
- Tal om dyr i Norden. Find de nordiske lande på et kort. Se også, hvilke arealer i de forskellige lande, der er dækket af skov, og tal i forlængelse af det, om hvilke dyr, der findes i danske skove, og hvilke kan man finde i det nordlige Skandinavien.
- Natur/teknologi: Måske har I en naturskole i jeres område, som I kan kontakte. Ellers kan en udflugt til den nærmeste skov være med til at åbne bogen for eleverne samtidig med, at de lærer om skovens liv.

Ideer til leg

- Syng og leg: Bjørnen sover.
- Byg en hule under et bord med tæpper.
- Tag eleverne med ud i naturen, og byg en hule. Læs bogen, mens I er i skoven, og visualiser de mange "gøre-ord".

Bogklog

Bogklog er spørgsmål, der fungerer som oplæg til små samtaler, hvor I sætter fokus på forskellige sproglige aspekter ved bogens ord. Formålet er at bidrage til, at ordet lagres i børnenes ordforråd. Leg bogklog som afslutning på arbejdet med bogen.

1. Det hedder en bjørn og flere?
2. Ordet "skovbund" er sat sammen af to ord. Hvilke?
3. Vis, hvordan bjørnen ruller sig i bladene.
4. Vis, hvordan man brøler.
5. Hvad er antonymet til "tidlig"?
6. Ordet "bjørnehulen" er sat sammen af to ord. Hvilke?
7. Aftensmad spiser man om aftenen. Hvad spiser man om morgenen?
8. Hvad er antonymet til "åbner"?
9. Hvad bruger man lim og skruer til?
10. Hvad er antonymet til "forkert"?
11. Hvad er antonymerne til "højere" og "hurtigere"?
12. Vis, hvordan bjørnen knurrer.
13. Hvad er antonymet til "spinkel"?
14. Hvad kalder vi mor, far, lillesøster og storebror med ét ord?
15. Vis, hvordan man snøfter.
16. Hvad er antonymet til "svært"?